

УДК 352.02.

СКЛАДОВІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Хмелевська Ольга Вікторівна,

здобувач вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та
адміністрування

Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

***Анотація:** Розглянуто поняття та складові стратегічного планування розвитку регіону. Розкрито ключові аспекти цього процесу, починаючи від загального розуміння стратегічного планування та закінчуючи його конкретними етапами.*

***Ключові слова:** стратегічне планування, економічне зростання, інноваційна модель розвитку, управління.*

Останнім часом на сторінках економічних видань все частіше зустрічаються питання, пов'язані зі стратегічним плануванням розвитку регіону. Це свідчить про їх вагомість у теорії та практиці управління національним господарством країни та її регіонів.

Стратегічне планування є ключовим елементом сталого розвитку будь-якої управлінської системи, чи то комерційної фірми, чи державної установи, чи навіть цілого регіону.

Якщо стратегія розроблена належним чином, вона може служити інструментом налагодження партнерських відносин або своєрідним камертоном. У часи турбулентності, невизначеності та нестабільності адміністрування регіону, місцеві органи самоврядування, бізнес та громадськість можуть діяти спільно, враховуючи спільну візію.

Забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіонів України є ключовою передумовою її економічного зростання. Це передбачає створення умов та визначення пріоритетів стратегічного планування розвитку регіонів, враховуючи їх природно-ресурсний, економічний, науково-технічний та трудовий потенціал, а також особливості спеціалізації у виробництві товарів та послуг.

Регіони України розвиваються нерівномірно через об'єктивні та суб'єктивні чинники. Це нерівномірне розподілення розвитку та рівня життя населення може призвести до соціальної напруги в суспільстві, загрози територіальній цілісності країни, сповільнення динаміки соціально-економічних показників та зниження ефективності ринкових перетворень [1, с. 74].

Стратегія регіонального розвитку в країні виявляє різноманітність за регіонами. Це пояснюється суттєвою різницею у ресурсному забезпеченні, структурі економіки, рівні розвитку різних галузей економіки, темпах економічного зростання та іншими факторами. Саме тому ця стратегія визначає, з одного боку, основні цілі та завдання розвитку країни на певний

період часу, а з іншого, вона служить основою для розробки низки збалансованих між собою стратегій економічного розвитку окремих регіонів [1, с. 81].

Стратегія економічного розвитку регіонів розглядається як "...сукупність заходів, спрямованих на виконання довгострокових завдань соціально-економічного розвитку країни з урахуванням ефективного внеску регіонів у вирішення цих завдань" [2, с. 165]. Очевидно, що ця стратегія змінюється залежно від соціально-економічної та політичної орієнтації країни на різних етапах її розвитку.

Для подолання нерівності та диспропорцій у розвитку регіонів необхідно чітко визначені та науково обґрунтовані соціально-економічні пріоритети з урахуванням довгострокових тенденцій. Питання координації процесів регіонального розвитку в Україні вирішувалися та продовжують вирішуватися на державному рівні і забезпечуються нормативно-законодавчими актами. Вважається, що цей процес розпочався в 1991 році і мав три етапи, під час яких розроблялися основи державності, формувалося законодавче поле з питань регіонального розвитку країни, відбувалося законодавче та нормативно-правове регулювання регіоналізму в Україні [3]. Цей процес триває й зараз. Одним з напрямів подальшого регіонального розвитку є адміністративно-територіальне реформування. Незважаючи на нерозв'язаність багатьох питань, на державному рівні визначені основні пріоритети стратегічного планування розвитку регіонів, серед яких такі, як:

- перехід економіки регіонів на інноваційну модель розвитку;
- розвиток людського потенціалу;
- підвищення інвестиційної привабливості регіонів та активізація інноваційної діяльності в них;
- розвиток виробничої та соціальної інфраструктури;
- розвиток та підвищення ефективності використання природно-ресурсного та економічного потенціалу регіону;
- підвищення конкурентоспроможності регіону.

Вихідною точкою розробки концепції розвитку економіки регіону є визначення стратегічних цілей та галузевих пріоритетів. Важливо пам'ятати, що головною метою розвитку регіону є вирішення проблеми забезпечення самодостатності території, а головним цільовим орієнтиром стратегічного плану розвитку регіону є підвищення рівня та якості життя населення.

Будь-яка стратегія ґрунтується на загальних принципах, які визначають рішення, спрямовані на досягнення мети в довгостроковому періоді з координацією та упорядкуванням. Реалізація стратегії включає декілька етапів [4, с. 41-43].

Перший етап передбачає глибокий аналіз стану оточення та місцевої орієнтації обраної стратегії. На цьому етапі вирішуються такі завдання:

- розуміння сутності поставлених цілей та обраних напрямків, їх взаємовідповідності та відповідності умовам оточення;
- популяризація ідеї стратегічного планування серед суспільства для залучення його до процесу реалізації стратегії.

На другому етапі передбачена розробка комплексу заходів для ефективного використання наявних ресурсів. На цьому етапі проводиться оцінка ресурсів, їх розподіл та адаптація до стратегії. Для цього розробляються спеціальні програми, які сприятимуть розвитку ресурсного потенціалу території.

Третій етап – це прийняття рішень щодо внесення змін у діючу організаційну структуру.

Четвертий етап - здійснення необхідних змін, без яких не можливо починати реалізацію стратегії.

П'ятий етап - коригування стратегічного плану у випадку, якщо ситуація вимагає змін.

Таким чином, при розробці стратегії регіонального розвитку необхідно враховувати, що процеси глобалізації підсилюють конкуренцію між державами та їх територіями. Сьогодні стратегічне управління полягає у формуванні та реалізації стратегії розвитку регіону з постійним контролем та оцінкою змін з метою підтримки його здатності до виживання та ефективного функціонування в змінному зовнішньому середовищі. У вітчизняній економіці маємо ті ж тенденції, що характерні для країн Заходу та Сходу: глобалізація, розвиток послуг, формування постіндустріального суспільства, зростання ролі інтелектуального потенціалу, інформатизація, розвиток мережевих форм організації, та інше. В цих умовах важливо знаходити нові шляхи стабілізації регіонального розвитку та підвищення конкурентоспроможності територіального виробництва.

Список використаних джерел:

1. Данилишин Б.М. Соціально–економічні проблеми розвитку регіонів: методологія і практика. Черкаси : ЧДТУ, 2006. 315с.
2. Верхоглядова Н.І., Залунін В.Ф. Трансформація регіональної економічної політики: світові тенденції та виклики для України. Дніпропетровськ: ПДАБА, 2008. 263 с.
3. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2850-15>
4. Стратегії розвитку регіонів: шляхи забезпечення дієвості. Збірник матеріалів «круглого столу». за ред. С. О. Білої. К. : НІСД, 2011. 88 с.

Abstract: *The concept and components of strategic planning for regional development are examined. Key aspects of this process are revealed, starting from a general understanding of strategic planning and ending with its specific stages.*

Keywords: *strategic planning, economic growth, innovative development model, management.*

Науковий керівник:

Гусенко А.А.,

старший викладач

*кафедри Публічного управління та адміністрування
і міжнародної економіки,*

Миколаївський національний аграрний університет